

МОНГОЛЫН СҮМ ХИЙДИЙН ТҮҮХЭН ТОВЧООН, МЭДЭЭЛЭЛ-ЯРИЛЦЛАГА

Ярилцлага өгөгчийн нэр	Чойндон	Дугаар	L174
Оршин суугаа аймаг	Говь-Алтай аймаг	Оршин суугаа сум	Дэлгэр сум
Төрсөн газар	Дэлгэр сум	Төрсөн он	
Ажил мэргэжил	Өндөр настан		
Лам байсан эсэх, Шавилан сууж байсан сүм хийд	Үнээн-Усны дацан	Сүм хийдийн дугаар	ГАДЛ 094
Одоогийн сүм хийд		Сүм хийдийн дугаар	
Ярилцлага авсан он сар өдөр	2007 оны 8-р сарын 21	Ярилцлага авсан хүн	Мөнхнасан

Говь-Алтай аймгийн Дэлгэр сумын Үнээн-Усны дацан

Асуулт:-Та бидэнд Үнээн-Усны дацангийн тухай ярьж өгнө үү.

Хариулт:-**Үнээн-Ус** Баян-Өндөр бригадын байгаа газар **Үнээн- Усны** дацан гэж дацан байсан юм. Энэ нэг 100 гаруй ламтай, толгойлогч нь их бага хоёр **дадиа** гэдэг цолтой ийм хоёр том лам байсан. Хоёр ламыг 32 оны нугалааны хэрэгт баривчилсан юм, аваад явсан. Энд байсан лам нараас тэр хоёрыг л голцуу эхэлж барьсан, тэгээд сүүлд нь үлдсэн лам нарыг бариад дуусгасан юм байна лээ.Тэгээд энэ тарсан.32 оны нугалаанаас хойш энэ **дацанг** буулгаад тэгээд энэ туурь нь л энд байж байна.Энд дацан байж байхдаа энэ хүүхдүүд суралцаж байсан гэж ярьдаг юм. Хурал хураач гэдэг газар байгаа юм.Тэнд чухам ямар түүхтэй, ямар учраас тэгж байсан юм мэдэхгүйтэрхуралхураачгэдэггазарочижламнархуралхурдагбайсан.100 гаруйламявдагбайсан,

МОНГОЛЫН СҮМ ХИЙДИЙН ТҮҮХЭН ТОВЧООН, МЭДЭЭЛЭЛ-ЯРИЛЦЛАГА

нэгихгоёболчихсонявжбайдаггэжхөгшчүүляржбайгаажум.Тэгээдтэндхуралхураачгэдэгбайсан.Ямаручиртай ч тэндхуралхуржбайсанюмтэрнийгсайнмэдэхгүйюм.Тэрүеийнөсжаягбайсанюмбайгаабиз.

Манайэнэ**Үнээн- Ус**бригадынтөвдээрэнэурд**Латааны**булаггэжбулагбайна.

Энэдээрламынгэгээнзаларчбайсан.Ламынгэгээний 5-р

дүртөдрөөдтэгээдБаянхонгораймагруу**аваадявчихаж**байсанюмгэнэлээ.

Асуулт:-Байшинбарилгыгньюугаарбарьсанбайсанбол?

Хариулт:-Шаварбарилгаарбарьсан, туйпууцохиодбарьчихсанбайсан.

Асуулт:-Модерөөсөөороогүйюу?

Хариулт:-Моддээвэрт**ньмодорж**байсан, шургааггэжбайсандаа, тэрүедтехник, модэлбэгбайхбиш, гэхдээ л аятайхангоё л хийцтэйбарилгабайсангэжярьдагюм.

Асуулт:-Ламнарууловоотахидагбайсануу?

Хариулт:-Тахидагбайсан. Нэг**дадиаг**гэдэгньМандалтхайрхангэдэгуулыгтахидагбайсанюмгэнэлээ.

Асуулт:-Цагаанидээгээртахиуу?

Хариулт:-Цагаанидээгээртахидагбайсанюмгэнэлээ.

Тэгээдтэрүүлыгтэрламаасхойштахисанюмбайхгүй.Тахиагүй. Одоотэртахилгынмод л байжбайдагюм.Одооманайхансэргээгээдтахижбайгаа ч юмалгабайна.

Асуулт:-Энэдацанальурсгалбайсанюмбол? Улааныхуу, шарынхуу?

Хариулт:-Шарынх.

Асуулт:-**Жодлүйжин**тавьдагхүнбайсануу?

Хариулт:-Байлгүйяхав. Манай**эндлүйжин**тавьдагхүнХаалгаШилэнгэдэгхүнбайсан, Дандаргэжламбайсан.

Асуулт:-**Тэрхүмүүс**хэлмэгдэлтийнүедбаригдсануу?

Хариулт:-Тэднарбаригдаагүй, тэрхоёрүлдчихсэн.

Асуулт:-Хоёртомламбаригдаадявсангэсэн. Тэрхоёрэргэжирээгүйюу?

Хариулт:-Ирээгүй. Тэрчигтээбайхгүй.

Асуулт:-**Дацангийнмал**, жасыгмэдэхүү, хэдорчиммалтайбайсан.

Хариулт:-Мэдэхгүй.

Асуулт:-Энэдацандээрноомобарладагбарбайсанюмболовуу?

Хариулт:-Тиймюмнарийнмэдэхгүйюмбайна.

Энднэгтэгжярьдагюмаа.Нэжмарсудрыгбилээдээалтмөнгөн**боронзоор**бичижхэвлэсэнтиймсудрыгхийж байсангэжнэжяриабайдагюмшүү.

Асуулт:-Ганжуур, **данжуургээд**томсудруудбайдагшүүдээ.

Хариулт:-Тэрарайбишээ, тэрнээсарайбагашигсударюм.

Асуулт:-Тиймсударбайсанюмболовуу?

Хариулт:-Байсанюмгэнэлээ. Байсан.

Манайнутгийнхүнаваадхадгалчихсанбайсангэсэн.Одооолддоггүйболчихсон.

МОНГОЛЫН СҮМ ХИЙДИЙН ТҮҮХЭН ТОВЧООН, МЭДЭЭЛЭЛ-ЯРИЛЦЛАГА

Асуулт:-Энэтхэгийн, Төвдийнхийдүүдтэйхолбоотойбайсанболовуу?

Хариулт:-Төвдтэйхолбоотойбайсанбайжтаараа. Төвдөөс л шашингньшүтдэг, шарын**шашингийн**нулсшүүдээ.

Асуулт:-Томоохонхутагтхувилгаад, ламнарбайсануу? Нэралдарт, олондцуутай ч юмуу.

Хариулт:-Ламынгэгээнээсөөрцуутайюмбайгаагүй.

Бигэрномунхаангэгээнгэжнэгдүртордорсонбайсан.Сүүлдньманайэндбариатавиаболоодөнгөрчихсөнхой ноэндгэрлэжбайжбайгаадУлаанбаатархотруубасбаригдаадявсанюм.

Асуулт:-Ламнарыгбаригдаадявсанхойгуурсүмдуганбурханшүтээнийгньяасанюмбол, номсудрыгнь?

Хариулт:-**Яахав**тэгээдустгаадалгахийгээд, авахнэгийгньяваад л, тэгээдулсынболгожхураажавчбайнагээдтэрүүгээрзарж**үрдэгийг**ньзаржүрээдтэгжбайсанюмбайналээ.

Дуудлагахудалдаандоруулжбайсаннэртэйзараадтараагаад**авчихаж**байсан.Тэрүедалбахшиж, тойрчбайсанулсуудхуваагаад л ахдүүдээөгөөдалгахийсэнюмбайгааабиз.

Асуулт:-100 гаруйламтайбайсанюмуу?

Хариулт:-Тийм. 100 гаруйламтайбайсан.

Асуулт:-Модондээврийгньшатаагаадшавранханыгньнураачихсанюмуу?

Хариулт:-Модондээврийгнь**шатаагаа** ч үгүйюмшигбайналээ.

Нураагаадбуулгаадаваадбүгдийгньюмхийгээдашиглаадалгахийчихсэн.

Асуулт:-**Үнээн- Усны**дацантаныбодожбайгаагаархэдорчимоныүедүүссэнбол?

Ямархүнбайгуулсанбол?

Хариулт:-Мэдэхгүйюмдаа. 32 оныхулгайныүедчиньбаригдчихсандацанбайсан, ламнартайболчихсонбайсан.Тэгэхээртэрнээсөмнөямар ч

байсаннэлээнурдньбайгуулагдсанбайжтаараахгэжбайгааюм л даа.Ямар ч байсантэрнээсүрднь 10-аад жилийнөмнөөхэлсэнтүүхтэйбайдагбайх.

Асуулт:-Цам, **майдар**гардагбайсангэжхүмүүсъярьдагбайсануу? Хөгшчүүл.

Хариулт:-Цамтоглодогбайсанюмгэнэлээ.

Асуулт:-Хэдэнсардюмбол?

Хариулт:-Мэдэхгүй. Цамтоглохыгүзэхгэжэндтэндээсамьтанхүнирдэгбайсан,

өөрсдөөүздэгбайсангэжхөгшчүүлтэгжъярьдагюмбайналээ, сайханюмболдогбайсангэж. Тэрүедээсайхан л юмбололгүй**яахав**.

Асуулт:-Чойрынномүздэгбайсануу?

Хариулт:-Үзэлгүй**яахав**. Гүнухаанүздэгбайсанюмбайналээ.